

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29C/193/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221513
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8113221513.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: T. O., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. F.H. XXX/X, XXX XX Q., právne zastúpenej JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom Hlavná 61, 080 01 Prešov proti žalovanému: RAPID LIFE a. s. životná poisťovňa, a.s., IČO: 31 690 904, so sídlom Garbiarska 2, Košice, zastúpenej JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom so sídlom Rastislavova 68, 040 01 Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom Alžbetina 41, 040 01 Košice pod sp.zn. X C. XXX/XXXX I. L.T. XX.X.XXXX,

žalobkyni náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa XX.XX.XXXX sa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice pod sp. zn. X C. XXX/XXXX I. L. XX.XX.XXXX, ako aj odkladu jeho vykonateľnosti s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky dojednanej vo všeobecných poisťných podmienkach ako aj osobitných zmluvných dojednaniach žalovaného 01/2007 zo dňa XX.X.XXXX v súlade s ust. § 40 ods.1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z., ako aj z dôvodu, že pri rozhodovaní rozhodcovského súdu došlo k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práva spotrebiteľa v súlade s ust. § 40 ods.1 písm. j) citovaného zákona v znení účinnom do 31.12.2014.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil.

Súd dokazovaním vykonaným oboznámením rozhodcovského spisu X C. XXX/XXXX, výsluchom žalobkyne, svedkyne Ľ. B., poisťnou zmluvou, všeobecnými poisťnými podmienkami vrátane dodatku, záznamom o požiadavkách a potrebách klienta, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

Žalovaný uzatvoril so žalobkyňou dňa XX.X.XXXX poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, pričom k zániku poisťného vzťahu došlo ku dňu XX.X.XXXX pre neplatenie poisťného.

Následne žalovaný návrhom na začatie konania o zaplatenie 77,18 EUR a návrhom na splátkový kalendár zo dňa X.X.XXXX podanom na Arbitrážnom súde v Košiciach so sídlom na Alžbetinej ulici č. 41 uplatnil osobitnú pohľadávku vo výške 77,18 EUR s prísl., ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného vynaložených na uzavretie poisťnej zmluvy, konkrétne v zmysle článku XVII ods. 7a zodpovedajúcej výške provízie za sprostredkovanie poisťnej zmluvy.

Rozsudkom rozhodcovského Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. XC XXX/XXXX I. L. XX.XX.XXXX bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalovanému sumu vo výške 77,18 EUR a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- EUR, ktorý jej bol doručený dňa 25.6.2013.

Žalobkyňa v podanej žalobe uviedla, že pri uzatvorení predmetnej poisťnej zmluvy vystupovala ako spotrebiteľ, keďže pri jej uzatvorení nekonala v rámci svojej obchodnej činnosti, alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom žalovaný ako poisťiteľ mal v tomto zmluvnom vzťahu postavenie dodávateľa, teda osoby, ktorá pri uzatváraní predmetnej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej, prípadne inej podnikateľskej činnosti.

Uviedla, že v predmetnom konaní je oslobodená od povinnosti platenia súdneho poplatku v súlade s ust. § 4 ods.2 písm. z) zák.č. 71/1992 Zb. Keďže zo strany žalovaného jej bolo doručené oznámenie o ukončení zmluvného vzťahu k XX.X.XXXX bez uvedenia nedoplatku, resp. preplatku na poisťnom, považovala svoje povinnosti voči žalovanému vyplývajúce z predmetnej poisťnej zmluvy za splnené, keďže ju o existencii inej pohľadávky voči nej nikdy neinformoval. O existencii pohľadávky v predmete rozhodcovského rozsudku sa žalobkyňa dozvedela až jeho prevzatím, kedy jej spolu s rozhodcovským rozsudkom bol doručený návrh na začatie konania, ako aj upovedomenie o začatí konania pred rozhodcovským súdom.

Žalovaný v podanej žalobe pred rozhodcovským súdom uviedol, že právomoc rozhodcovského súdu je založená rozhodcovskou doložkou uvedenej v časti XV. všeobecných poisťných podmienok.

Žalobkyňa v tejto súvislosti poukázala na prax súdov v spotrebiteľských veciach a to konkrétne v sporoch, v ktorých účastníkom bol žalovaný a v ktorých bola meritom práve tá istá rozhodcovská doložka, ako je v tomto súdnom konaní, pričom v ich argumentácii je opakujúce sa jednoznačné posúdenie predmetnej rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky s citáciou časti odôvodnenia rozhodnutia NS SR zo dňa 21.3.2012 pod sp.zn. 6 Cdo 1/2012. Zhodná argumentácia je okrem iného uvedená aj v rozhodnutí NS SR zo dňa 13.3.2013 pod sp.zn. 6 Cdo 3/2013.

Žalovaný si návrhom na začatie konania pred rozhodcovským súdom uplatnil svoj údajný nárok na osobitnú pohľadávku voči žalobkyni, ktorá mala zodpovedať nákladom poisťovne vynaloženým na uzatvorenie poistenia, pričom túto pohľadávku si mohol žalovaný uplatniť už v čase uzatvorenia poisťnej zmluvy a rovnakú možnosť mal aj pri riadnom vyúčtovaní nárokov z poistenia ku dňu zániku poistenia.

Okrem iného žalovaný mal pri uzatvorení poisťnej zmluvy povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou tak, aby v čase uzatvorenia poisťnej zmluvy zohľadnil všetky svoje náklady a teda nie je možné spravodlivo požadovať po žalobkyni sumu, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného na uzatvorenie poistenia. Administratívne náklady žalovaného ako dodávateľa služby nemôžu byť na ťarchu žalobkyne.

Žalobkyňa poukázala na to, že nemala možnosť sa riadne vyjadriť v konaní pred rozhodcovským súdom, keďže na základe rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu mala len 5-dňovú lehotu odo dňa doručenia rozhodnutia na podanie opravného prostriedku a za takýto krátky čas nie je možné očakávať od žalobkyne, aby sa sama dokázala kvalifikovane brániť a je málo pravdepodobné, žeby si v takejto krátkej lehote dokázala zabezpečiť advokáta.

Podľa vyjadrenia žalobkyne, tejto bolo odňaté právo konať pred súdom zaručené Ústavou SR v článku VI. a v článku VI. ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že Arbitrážny súd v Košiciach nevykonal žiadne dokazovanie, nepredvolal žalobkyňu ako účastníka konania, ani jej neoznámil termín rozhodovania a teda jej neumožnil riadne si obhájiť svoje práva. Poukázal na konštantnú judikatúru NS SR, z ktorých vyplýva, že dojednania rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a sú považované za neprijateľné. Rozhodcovská doložka vo svojich dôsledkoch predstavuje veľmi výrazný zásah do práv a povinností medzi dodávateľom a spotrebiteľom a v prípade ak je rozhodcovská doložka súčasťou štandardných zmluvných podmienok, vzniká nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ nepoukáže na jej nekalosť.

V žalobe poukázala aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky zo dňa pod sp. zn. ÚS2164/2010, so záverov ktorého možno vyvodiť, že v prípade ak ide o rozhodcovské konanie v rámci spotrebiteľských sporov, musí toto konanie vo všeobecnosti zaručovať procesné práva porovnateľné so súdnym konaním, ktoré by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by spotrebiteľ nebol viazaný rozhodcovskou doložkou.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti majú za to, že na strane Arbitrážneho súdu v Košiciach ako rozhodcovského súdu nebola daná právomoc rozhodovať o nároku žalobcu s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, čo podľa názoru žalobkyne má za následok materiálnu nevykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku.

Na základe uvedených skutočností preto má za to, že sú splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v súlade s ust. § 40 ods. 1 písm. c) a j) zákona č. 244/2002 Z.z.

Žalovaný vo svojom vyjadrení namietal, že konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nakoľko rozhodcovský rozsudok nie je hmotno-právnym úkonom a je celkom vzdialený od inštitútu spotrebiteľskej zmluvy, pretože sa jedná o individuálny právny akt rozhodcovského súdu svojimi účinkami postavený na roveň rozsudku súdu všeobecného. Nakoľko konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nejde o konanie oslobodené od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z, a zák. o súdnych poplatkov. Zároveň petit žalobného návrhu považuje za neurčitý a nezrozumiteľný pre absenciu právneho dôvodu, na základe ktorého sa žalobkyňa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, čo podľa názoru žalovaného má za následok jeho nepreskúmateľnosť a vznik právnej neistoty. Žalobný petit musí dať jednoznačne odpoveď na otázku, ktorý orgán bude ďalej po zrušení rozhodcovského rozsudku konať vo veci samej, keďže v zmysle ust. § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní v prípade, ak sa zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov v zmysle ust. § 40 ods. 1 písm. a) a c) pokračuje všeobecný súd v konaní vo veci samej, avšak v zmysle ust. § 43 ods. 2 cit. zákona v prípade, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, rozhodcovská zmluva ostáva v platnosti a v konaní ďalej pokračuje rozhodcovský súd.

Súčasne sa domáhal priameho účinku smernice 93/13/EHS v horizontálnej úrovni, ktorého sa môžu jednotlivci dovolávať, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je so smernicou v súlade. Uvedené sa týka aj odseku 19 Smernice 93/13/EHS v súvislosti so smernicou nesúladne aplikovanými ustanoveniami vnútroštátneho práva vo veci jednak rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách, ale osobitne aj v poisťnej zmluve.

19. odôvodnenie smernice formuluje jeden z jej zámerov, ktorým medzi iným je, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú a popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa neboli podriadené takému hodnoteniu, pokiaľ sa tieto podmienky berú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom. Uvedená výnimka sa však vrámcí implementácie smernice 93/13/EHS do vnútroštátneho práva nepremietla.

Zároveň poukázal na to, že samotná transpozícia predmetnej smernice bola zaťažená hrubou prekladovou chybou pri preklade tejto smernice so slovenského jazyka, konkrétne v čl. 3.1 bodu q) tejto smernice. Slovenské znenie nesprávnym prekladom a nadväzujúc na jej nesprávnou implementáciu medzi tzv. neprijateľné podmienky takmer vylúčil použitie rozhodcovského konania v spotrebiteľských zmluvách a to napriek tomu, že rozhodcovské konanie je v slovenskom právnom poriadku upravené právnym predpisom, pričom aj občiansky súdny poriadok s rozhodcovským konaním výslovne počíta a tak ako je aj ďalej uvedené, rozhodcovské konanie v spotrebiteľských vzťahoch nie je len dovoleným, ale aj želaným stavom. Preto samotné dojednanie rozhodcovskej doložky nemôže ani spôsobiť hrubý nepomer v právach zmluvných strán, nakoľko ide o aplikáciu zákonom upravených práv a pravidiel a to aj v prípade rozhodcovského konania. Podľa názoru žalovaného pre nesprávnou implementáciu smernice do právneho poriadku SR došlo na Slovensku k tendencii, ktorá je v rozpore so zámerom Európskej únie uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv s

poukazom na smernicu 2008/48/ES o spotrebiteľských úveroch, ktorá v čl. 24 s príznačným názvom mimosúdne riešenie sporov uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby sa zaviedol primeraný a účinný postup pre mimosúdne riešenie sporov na urovanie spotrebiteľských sporov alebo smernice 2002/92/ES o sprostredkovaní poistenia v čl. 23, v zmysle ktorej by členské štáty mali povzbudzovať verejné a súkromné orgány zriadené za účelom mimosúdneho urovnania sporu medzi sprostredkovateľmi poistenia a zákazníkmi.

Rovnako nesprávnemu rozšírenému presvedčeniu o generálnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odporuje aj vnútroštátne, doposiaľ nezrušené ust. § 93a Zákona o bankách pojednávajúceho o prípustnosti rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách.

Rozhodcovská doložka medzi žalobkyňou a žalovaným bola dojednaná individuálne, preto nie je neprijateľnou podmienkou a je platná. Rozhodcovská doložka bola uvedená a dojednaná v rámci osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 obsahujúcich len dva body, pričom bod 2 obsahuje rozhodcovskú doložku a priamo odkazuje na čl. XV všeobecných poistných podmienok.

Táto časť sa platne vzťahuje na daný poistný vzťah len v prípade súhlasu poistníka osobitnými zmluvnými dojednaniami, pričom tento súhlas preukazuje vlastnoručný osobitný podpis poistníka hneď za textom týchto dojednaní.

Zo znenia všeobecných poistných podmienok osobitných zmluvných dojednaní je zrejmé, že v tomto prípade išlo medzi účastníkmi o jednoznačné individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, keďže žalobkyňa podľa vlastnej vôle mohla a nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach a v takomto prípade by jej nepodpísanie nemalo žiaden vplyv na zvyšok všeobecných poistných podmienok a teda na poistný vzťah ako taký.

Poistník síce podpisuje celý súvislý text všeobecných poistných podmienok, je však individuálne viazaný len tými ustanoveniami, na ktoré poistná zmluva poukazuje.

Individuálne vyjednanie zmluvnej podmienky podľa názoru žalovaného preukazuje aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta v poistnej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania, podpisom ktorého žalobkyňa potvrdila, že jej boli o poistnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta a zároveň je v tomto zázname uvedené, že žiadne ďalšie vysvetlenia, doplnenia alebo dojednania nežiadala.

Zároveň jej bolo v rámci tohto záznamu dané aj poučenie v písomnej forme o možnostiach riešenia sporov mimosúdne - v rozhodcovskom konaní.

Keďže bola odborne poučená finančným agentom o všetkých podstatných náležitostiach poistnej zmluvy, pričom nežiadala žiadne doplňujúce vysvetlenia ohľadom uzatvoreného poistenia, preto druhá zmluvná strana oprávnene predpokladala, že vstupuje do zmluvného vzťahu s poistníkom ako informovaným spotrebiteľom.

Na individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky podľa názoru žalovaného nič nemení ani skutočnosť, že jej obsah bol vopred pripravený žalovaným, nakoľko návrh znenia žalobkyňu nezaväzoval a táto sa mohla slobodne rozhodnúť, či takýto návrh akceptuje alebo nie.

Zároveň upriamil pozornosť na skutočnosť, že zo strany žalobkyne bola poistná zmluva uzatvorená platne už samotným pripojením jej podpisu pod návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy a to spolu s podpisom sprostredkovateľa poistenia vystupujúcim za žalovaného, pričom je nepochybné, že tieto ich podpisy mali konštitutívny charakter. V zmysle ust. § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou poistnej zmluvy sú ex lege aj všeobecné poistné podmienky a na to, aby sa stali jej súčasťou ich nebolo potrebné osobitne vyjednávať, pričom text nad podpisom predmetnej zmluvy jednoznačne uvádza návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy prijímam a vyhlasujem, že som bol oboznámený so všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie Prvej Československej poisťovne Rapid, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy.

S poukazom na vyššie uvedené skutočností má za to, že medzi účastníkmi konania došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky a preto súd nemôže skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Žalobkyňa so znením rozhodcovskej doložky súhlasila a teda aj keby táto založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, nie je súd oprávnený ju skúmať v s poukazom na ust. § 53 Občianskeho zákonníka.

Záver rozhodcovskej doložky ako neprimeranej zmluvnej podmienky nevyplýva z jej samotnej existencie, ale musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré môžu spôsobiť, že procesné postavenie spotrebiteľa môže byť v hrubom nepomere k procesnému postaveniu dodávateľa.

Okrem iného samotná žalobkyňa bola v priebehu rozhodcovského konania pasívna a nevyužila žiadne zo svojich procesných práv garantovaných rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu.

Žalobkyňa sa svoju vlastnú pasivitu snaží prekryť údajným porušením práv, pričom prehliada fakt, že nikto jej nebránil využiť jej procesné právo a ani jej túto možnosť nikto neuprel a v skutočnosti sama neurobila žiaden úkon na svoju právnu obranu.

Zdôraznil, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný nezávislým rozhodcovským orgánom, ktorého výberom poveril žalovaný tretiu osobu v súlade s dohodnutým spôsobom ustanovenia rozhodcov.

Rozhodovací proces nemohol žiaden z účastníkov ovplyvniť viac ako druhý účastník a každý z účastníkov rozhodcovského konania sa mohol k veci vyjadriť a to aj opakovane a

žalobkyňa mohla podať vo veci odpor. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa mala v rozhodcovskom konaní obdobné práva, aké by mala v občianskom súdnom konaní pred všeobecným súdom, pričom zákon takúto požiadavku ani neukladá.

Žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že so spoločnosťou žalovaného uzatvorila predmetnú poistnú zmluvu so svojou známu L. B. pre prípad smrti z dôvodu, že chcela do budúca pôsobiť ako sprostredkovateľka pre spoločnosť žalovaného. Uviedla, že okrem poistnej zmluvy jej nebola poskytnutá informácia týkajúca sa podpísaného záznamu o požiadavkách klienta, nebola oboznámená so všeobecnými poistnými podmienkami, ako aj osobitnými zmluvnými dojednaniami, vrátane rozhodcovskej doložky, o ktorej sa dozvedela až po doručení rozhodcovského rozsudku. Zo strany sprostredkovateľky poistenia jej boli poskytnuté iba informácie, ktoré sa týkali výhod poistenia.

Svedkyňa L.R. B. uviedla, že poistnú zmluvu so žalobkyňou za spoločnosť žalovaného uzatvárala zrejme u nej doma, avšak s poukazom na odstup 8-mich rokov si už na konkrétne okolnosti uzatvorenia poistnej zmluvy nespomína, pričom prítomná pri uzatvorení zmluvy bola aj jej nadriadená T. X..

Súdu sú známe aj ďalšie výpovede svedkýň pôsobiacich ako sprostredkovateľky poistenia pre žalovaného realizovaných v rámci konaniach vedených v senáte 29 C a to v zmysle rozhodnutia XX C. XXX/XXXX, oboznámením výpovede F.J. B. z konania 16 C. XXX/XXXX, ktorá uviedla, že pre žalovaného pôsobí ako sprostredkovateľka poistenia od r. 2001. Pri komunikácii s klientmi týchto poučala o tom, v čom bola obchodná zástupkyňa školená, t.z. čo konkrétne životné poistenie prináša, vrátane informácie o výhodách, resp. nevýhodách toho ktorého poistného produktu.

Zmluvné dojednania týkajúce sa samotnej rozhodcovskej doložky boli zakomponované do poistných zmlúv od XX.X.XXXX, avšak samotný pojem rozhodcovskej doložky jej známy nebol. Bolo jej, ako aj ďalším obchodným zástupcom iba oznámené, že je to tak v celej Európskej únii a preto v poistných zmluvách tieto rozhodcovské doložky musia byť uvedené. Súčasne uviedla, že klienti neboli osobami, ktoré by rozhodcovské doložky chceli mať uvedené, ale pokiaľ by zmluvu nepodpísali spolu s rozhodcovskou doložkou, tak poistná zmluva nemohla byť uzatvorená.

Svedkyňa V. L. (A. XX C. XXX/XXXX) vo svojej výpovedi uviedla, že ako sprostredkovateľka poistenia pre žalovaného pôsobila v rokoch 2006 - 2008. Pokiaľ ide o rozhodcovskú doložku, táto bola upravená v osobitných zmluvných dojednaniach nadväzujúcich na všeobecné poisťné podmienky. Keďže spomínané osobitné zmluvné dojednanie bolo niečo nové navyše, v rámci porád žiadali vedúcu obchodných zástupcov o poskytnutie informácií. Táto sa vyjadrila iba v tom smere, že ide o taký doplnok v prípade ak by klient neplatil poisťné, tak aby sa to neriešilo cez všeobecné súdy, ale prostredníctvom rozhodcovského súdu, čo je vraj jednoduchšie. Problematika rozhodcovského konania im vysvetlená nebola a teda neboli informovaní ani o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním. Vedúca obchodných zástupcov im vyslovene povedala, že klient je povinný podpísať aj osobitné zmluvné dojednania, v opačnom prípade poisťná zmluva uzatvorená nebola.

V rozsudku pod sp.zn. XX C. XX/XXXX bol realizovaný výsluch svedkyne T. X.Č., ktorá mala byť prítomná pri uzatvorení poisťnej zmluvy so žalobkyňou, ktorá uviedla, že pre spoločnosť žalovaného pracovala do r. 2010 a vo všeobecnosti platilo, že jej povinnosťou ako sprostredkovateľa poistenia, bolo predstavenie ponuky produktov spoločnosti klientovi, ktorý si mohol podľa vlastnej potreby z tejto ponuky vybrať jemu vyhovujúci produkt. Následne došlo k vyplneniu poisťnej zmluvy, ktorú parafoval jej nadriadený a okrem iného jej povinnosťou bolo vydať potvrdenie o zaplatení prvej platby poisťného. Nemala vedomosť, že obsahom osobitného zmluvného dojednania je rozhodcovské konanie a zo strany poisťovne jej nebolo vysvetlené čo to rozhodcovské konanie vôbec je. Vôbec si nepamätá, aby počas svojej pôsobnosti klientovi uviedla, že prípadné spory sa budú riešiť v rozhodcovskom konaní, alebo žeby týmto nechala podpísať rozhodcovskú doložku.

Na pojednávaní konanom dňa XX.XX.XXXX žalovaný súdu predložil rozhodnutie Európskeho súdneho dvora zo dňa 3.4.2014, ako aj uznesenie ÚS SR č. IV. ÚS394/2012, ktoré podľa jeho názoru preukazujú individuálne vyjednanie a tým aj platnosť predmetnej rozhodcovskej doložky.

Zo záverov rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vyplýva, že článok III. ods.1 a 3 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a bod 1 písm. q) prílohy tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušnému vnútroštátnemu súdu prináleží určiť či doložka obsiahnutá v zmluve o hypotekárnom úvere, uzatvorenej medzi bankou a spotrebiteľom, ktorá priznáva výlučnú právomoc na rozhodovanie všetkých sporov týkajúcich sa predmetnej zmluvy Stálemu rozhodcovskému súdu, ktorého rozhodnutia nemožno napadnúť opravnými prostriedkami podľa vnútroštátneho práva, má byť s ohľadom na všetky okolnosti uzatvorenia predmetnej zmluvy považovaná za nekalú v zmysle daných ustanovení. Pri tomto posúdení musí príslušný vnútroštátny súd overiť či cieľom alebo následkom dotknutej doložky je zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu, alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, alebo bránenie v uplatnení týchto práv a zohľadniť skutočnosť či oznámenie všeobecných informácií o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a bežným súdnym konaním spotrebiteľovi pred uzatvorením dotknutej zmluvy nemôže samo o sebe vylúčiť nekalý charakter tejto zmluvnej podmienky.

Na základe uvedeného rozhodnutia Európskeho súdneho dvora, ako aj vyššie uvedeného uznesenia ÚS SR má teda žalovaný za to, že žalobkyňa nebola odňatá právo podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu rozhodcovského súdu, keďže toto právo je jej garantované v zmysle ust. § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku a až po vyčerpaní uvedeného právneho prostriedku na ochranu namietaného porušenia práva dotknutého spotrebiteľa, vrátane riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu, by boli splnené podmienky pre podanie sťažnosti podľa článku 127 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, pričom ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom

alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“), to neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 372w O.s.p., spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, 10b) <<http://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1963/99/20150720>> o ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1. januára 2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdy príslušné na konanie podľa doterajších predpisov.

Podľa § 1 ods. 4 zák. č. 244/2002 Z. z., v rozhodcovskom konaní podľa tohto zákona nemožno rozhodovať ani spory medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré možno rozhodovať v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. 1a).

Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak

a) účastník rozhodcovského konania preukáže, že

1. nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,
2. nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu, o rozhodcovskom konaní alebo že mu nebolo umožnené sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní,
3. rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky, alebo že rozsudok prekračuje dosah dohovoru o rozhodcovi alebo dosah rozhodcovskej doložky; ak ale môžu byť časti rozhodcovského rozsudku vo veciach podrobených rozhodcovskému konaniu oddelené od častí rozsudku pojednávajúcich o veciach, ktoré nie sú mu podrobené, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti,
4. rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehala spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej alebo

b) súd zistí, že sú dôvody, pre ktoré by boli odopreté uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu účastníka podľa § 50 ods. 2 tohto zákona.

Podľa § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z., súd v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. b).

Podľa § 40 ods. 3 zák. č. 244/2002 Z. z., ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 40 ods. 4 zák. č. 244/2002 Z. z., na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. a) súd neprihliadne, ak ich účastník nenamietal v konaní pred rozhodcovským súdom v lehote na to ustanovenej, inak bez zbytočného odkladu.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 54b citovaného zákona, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015. Stály rozhodcovský súd zriadený pred 1. januárom 2015 musí do troch mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto zákona splniť podmienky ustanovené týmto zákonom pre stále rozhodcovské súdy zriadené po 31. decembri 2014. Ak rozhodcovská zmluva odkazuje na stály rozhodcovský súd zriadený podľa doterajších predpisov, ktorého pôvodný zriaďovateľ nespĺňa od 1. januára 2015 podmienky ustanovené týmto zákonom pre zriaďovateľa nového stáleho rozhodcovského súdu a ak sa pôvodný zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu stane členom iného zriaďovateľa nového stáleho rozhodcovského súdu, aby sa splnili tieto podmienky, platí, že rozhodcovská zmluva odkazuje na nový stály rozhodcovský súd zriadený podľa tohto zákona iným zriaďovateľom. To neplatí, ak sa zmluvné strany rozhodcovskej zmluvy dohodnú po 31. decembri 2014 inak alebo ak niektorá zo strán pred podaním žaloby na nový stály rozhodcovský súd podľa predchádzajúcej vety podá návrh na začatie konania na všeobecnom súde.

Poistná zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže uzatvorila zmluvu ako fyzická osoba. Z predloženej poisťovnej zmluvy, rozhodnutia rozhodcovského súdu ani z vyjadrení účastníkov nie je zrejmé, aby žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti.

Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačенých tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poisťovná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačенom tlačive.

Vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobkyňou ako spotrebiteľom a z uvedeného dôvodu je podľa § 4 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od ich platenia pre predmetné konanie.

Vzhľadom na námietku žalovaného súd poukazuje aj na stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sekcie legislatívy zo dňa 29.4.2010, z obsahu ktorého vyplýva, že v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z) a) je od súdneho poplatku oslobodený aj spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu, v danom prípade napríklad podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. s tým, že oslobodenie sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii navrhovateľa, ale aj keď si uplatňuje svoje práva v pozícii odporcu vrátane odporu proti platobnému rozkazu, rozkazu na plnenie a uvedené oslobodenie sa vzťahuje aj na vykonávacie konanie vrátane oslobodenia poplatku za námietky proti exekúcii a o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, pričom tento návrh bol podaný v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote v zmysle ust. § 40 zák. č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2014, čo je zrejmé z toho, že rozhodcovský rozsudok jej bol doručený 25.6.2013 a žaloba bola podaná dňa 22.7.2013.

Podľa článku 6 ods. 1 smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa článku 3 ods. 3 smernice, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré môžu byť považované za nekalé.

Podľa vnútroštátneho práva, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle § 54 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Taktiež nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka obsahuje príkladný, teda neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu dopĺňaný a precizovaný a v tomto výpočte s účinnosťou od 1.1.2008 je výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovanie od spotrebiteľa vrámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom boli výlučne riešené v rozhodcovskom konaní.

Len zo samej skutočnosti, že sa uvedená podmienka v tomto príkladnom výpočte v čase uzatvorenia zmluvy nenachádzala, nemožno vyvodiť, že vyžadovanie od spotrebiteľa vrámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nie je neprijateľnou podmienkou obsiahnutou v spotrebiteľskej zmluve.

Súd vychádzal z príslušného prameňa práva ako celku s akcentom na jeho ciele a zmysel. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom Slovenskej republiky ako členskom štáte minimálne taký štandard ochrany, aký stanovuje smernica 93/13/EHS.

Podľa názoru súdu je dojednanie rozhodcovskej doložky spotrebiteľskej zmluvy neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo všeobecných poistných podmienkach, konkrétne v článku XV. a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splývajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poistných podmienkach. Podľa uvedenej rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Z uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje na prílohu smernice 93/13/EHS uvedenú pod písm. q) bodu 1, v zmysle ktorého neprijateľnou zmluvou podmienkou je podmienka, ktorá bráni spotrebiteľovi v uplatňovaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa zmluvný vzťah riadi malo spočívať inej zmluvnej strane.

Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok na riešenie sporov akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy.

Zmluvná podmienka, ktorou dodávateľ vopred stanoveným obsahom rozhodcovskej doložky uložil, že všetky spory zo spotrebiteľskej zmluvy budú riešené nim zvoleným rozhodcom, je podľa názoru súdu v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah, teória a prax navyše označujú za faktický nerovný, nevyvážený a preto nemá žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom a je absolútne neplatnou.

Vo vzťahu rozhodcovských doložiek žalovaného sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutiami pod sp. zn. 3Cdo1/2012 zo dňa 21.3.2012 5Cdo61/2012, 6Cdo13/2013 a to aj s poukazom na tvrdenie žalovaného, že podpisom osobitných zmluvných dojednaní tvoriacich súčasť

všeobecných poistných podmienok účastníkmi konania došlo k individuálne dojednanej rozhodcovskej doložke.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade stotožnil s argumentáciu prvostupňových aj odvolacích súdov s tým, že rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v poistnej zmluve uzatvorenej medzi žalovaným a poisteným spotrebiteľom v časti všeobecné obchodné podmienky pod bodom XV nebola spotrebiteľom osobitne dojednaná, čo vyplýva aj z jej zaradenia do všeobecných obchodných podmienok.

Praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná časti XV bolo to, že spotrebiteľovi bola fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne došlo k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa.

Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy spolu so všeobecnými poistnými podmienkami, obsahom ktorých je aj takáto doložka reálne vopred vzdal práva na účinnú právnu ochranu a rozhodcovský rozsudok iba formálne prebral argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu práv vyplývajúcich pre spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. Na tomto fakte podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany ako pokračovanie predtlačenej formulára poistných podmienok aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poistných podmienkach.

Okrem iného dojednaná rozhodcovská doložka v článku XV všeobecných poistných podmienok spôsobovala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu, keďže ho nútila k rozhodcovskému konaniu, pričom rozhodcovský súd mohol vybrať len žalovaný bez možnosti žalobcu podieľať sa na jeho kreovaní.

Aj z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 1.11.2011 pod sp. zn. IIÚS2164/2010 vyplýva, že z ústavno-právneho hľadiska je možné dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky pripustiť aj pre spotrebiteľské zmluvy iba za predpokladu, že podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany t. j. spotrebiteľa, pričom dohodnutá procesné pravidlá budú garantovať spravodlivý proces (ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok pri uplatňovaní spotrebiteľovho práva).

Samotné podmienky rozhodcovského konania v zmysle rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu určeného žalovaným tieto podmienky ústavnosti podľa názoru súdu nespĺňajú.

Napriek tomu, že rokovací poriadok podľa § 16 zakotvuje právo žalovaného na odpoveď na žalobu avšak pokiaľ s výnimkou tzv. skráteného konania pokiaľ predmetom sporu je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66.500,- EUR a to aj vo vzťahu k spotrebiteľom, kedy sa tento o začatí rozhodcovského konania v takomto prípade dozvie až dorúčením rozhodcovského rozsudku.

Na druhej strane v zmysle ust. § 29b rokovacieho poriadku je spotrebiteľ v prípade nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy oprávnený domáhať sa ústneho prejednávania veci, avšak vzhľadom na hranicu tzv. skráteného konania je aplikácia uvedeného ustanovenia rokovacieho poriadku pre spotrebiteľa v podstate vylúčená.

Okrem iného požiadavka ústneho prejednávania podlieha poplatkovej povinnosti vrátane úhrady vecných nákladov, ak by spotrebiteľ žiadal uskutočnenie ústneho prejednávania v mieste svojho trvalého bydliska mimo sídla rozhodcovského súdu.

Spotrebiteľovi sa v prípade podania odporu priznáva neprimerane krátka lehota 5 dní oproti 15-dňovej lehote priznanej odporcovi na podanie odporu proti platobnému rozkazu vrámci súdneho konania, pričom

na odpor v rámci rozhodcovského konania sa prihlada iba za podmienky zaplataenia požadovaného poplatku.

Na základe uvedeného je preto možné jednoznačne konštatovať, že rozhodcovské konanie v rámci predmetného spotrebiteľského sporu nezaručuje porovnateľné procesné práva so súdnym konaním a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach vo vzťahu dodávateľ a spotrebiteľ v neprospech spotrebiteľa ako slabšej procesnej strany

Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 40 ods.1 písm. a) bodu 1. zák.č. 244/2002 Z.z. za použitia ust. § 1 ods.4 a § 54b ods.1 citovaného zákona, predmetný rozhodcovský rozsudok pre neplatnosť rozhodcovskej doložky zrušil. O odklade jeho vykonateľnosti súd rozhodol ešte uznesením zo dňa 30.9.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.10.2013.

Súd v danom prípade neprijal argument žalovaného, že rozhodcovská doložka bola so žalobkyňou v predmetnej poisťnej zmluve individuálne vyjednaná s poukazom na výpovede svedkýň pôsobiacich ako sprostredkovateľky poistenia žalovaného v rozhodnom období, ktoré jednoznačne potvrdili, že za svojho pôsobenia zo strany žalovaného im nikdy neboli poskytnuté informácie týkajúce sa zmluvného dojednania rozhodcovskej doložky. Poukázali na to, že ako sprostredkovateľky poistenia boli zaškoloňované iba vo vzťahu k jednotlivým poisťným produktom, vyplnenia poisťných zmlúv a svojim klientom podávali iba komplexné informácie týkajúce sa toho - ktorého poisťného produktu.

Pokiaľ žalovaný argumentoval rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 zo dňa 30.1.2013, uvedené rozhodnutie podľa názoru súdu nie je aplikovateľné pre predmetné konanie, nakoľko sa zaoberalo otázkou individuálneho vyjednania rozhodcovskej doložky k poisťnej zmluve uzatvorenej dňa XX.X.XXXX, ktorých súčasťou okrem všeobecných zmluvných podmienok boli aj osobitné zmluvné dojednania č. 02/2008, kde sa v bode 3 uvádza, že poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojim podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV časti všeobecných poisťných podmienok, pričom toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

V bode IV. osobitných zmluvných dojednaní č. 02/2008 sa ďalej uvádza, že napriek ods. 1 týchto osobitných zmluvných dojednaní sa zmluvné strany dohodli, že za účelom realizácie osobitného práva poisťníka individuálne ovplyvniť poisťný vzťah v súlade s potrebami poisťníka, môže poisťník v lehote 30 dní od podpisu poisťnej zmluvy zo strany poisťníka individuálne písomne odmietnuť ustanovenia časti XV všeobecných poisťných podmienok, ktoré tvoria súčasť jeho poistenia a zároveň ods. 3 týchto osobitných zmluvných dojednaní a to bez toho, aby tým bol právne dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený ostatný zvyšok poisťného vzťahu.

Na základe uvedeného preto odvolací súd konštatoval, že nakoľko povinná mala možnosť odstúpiť od rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah poisťnej zmluvy, považuje rozhodcovskú doložku za individuálne dohodnutú.

Je nesporné, že osobitné zmluvné dojednania v predmete súdneho konania pred Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 sú diametrálne rozdielne oproti osobitným zmluvným dojednaniám v predmetnom konaní, nakoľko tieto neumožňovali žalobkyni ako spotrebiteľke vylúčiť pôsobnosť rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah celej poisťnej zmluvy.

S názorom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka žalovaného uvedená v čl. XV všeobecných poisťných podmienok a osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou sa stotožnil aj odvolací súd v rozhodnutí 6Co2/2014, v ktorom konštatoval, že rozhodcovská doložka žalovaného spĺňa všetky kritéria neprijateľnej podmienky, keďže je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a táto nerovnováha je daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veriteľa, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva transparentný štátny súd.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že slovenský preklad smernice 93/13/EHS v časti prílohy pod bodom q) je nesprávny a vo svojom rozhodnutí uviedol ďalšie jazykové verzie uvedenej časti smernice so záverom, že slovenská verzia je zavádzajúca. Podľa slovenskej verzie sa zdá, ako keby sa atribút „neupravenosti právnymi predpismi“ vzťahoval k sporom. Všetky ostatné verzie jednoznačne ukazujú, že atribút neupravenosti právnymi predpismi sa týka rozhodcovského konania. To znamená, že zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia pravdepodobne nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo.

Zároveň poukázal na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky s uvedením, že nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita.

Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodíť všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Zároveň dal do pozornosti, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú a preto aj takéto konanie rozhodcu je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie jeho nestrannosti a nezáujatosti. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania spotrebiteľských veciach sa ponúka napríklad osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Arbitráž môže fungovať, ale iba za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide.

Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok verzus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera.

Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely odvolací súd neprijal a odsúdil ako konanie hraničiace so zlým úmyslom zmluvných vzťahov. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku.

Na základe uvedeného, preto súd mal za preukázané, že rozhodcovská doložka žalovaného uvedená v článku XV. všeobecných poisťných podmienok, ako aj osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a teda je absolútne neplatná a tým boli splnené podmienky pre rozhodnutie súdu o zrušení predmetného rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z. z.

V danom prípade je mylný záver žalovaného, že možnosť podania žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku za podmienok uvedených v ust. § 40 ods.1 zák. č. 244/2002 Z.z. nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach dodávateľa a spotrebiteľa, keďže poskytuje účinný právny prostriedok na ochranu ním namietaného porušenia jeho práv za súčasného preukázania, že rozhodcovská doložka žalovaného uvedená vo všeobecných poisťných podmienkach, ako aj osobitných zmluvných dojednaniach spĺňa všetky kritéria neprijateľnej podmienky, keďže je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve a tým spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, práve v neprospech spotrebiteľa, čo má za následok jej absolútnu neplatnosť a tým aj materiálnu nevykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku.

V danom prípade súd už nerozhodoval o návrhu žalovaného na prerušenie predmetného konania do právoplatného skončenia konania pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. II.ÚS 382/2013 predloženého súdu dňa 3.3.2014, keďže právny zástupca žalovaného na pojednávaní konanom dňa XX.XX.XXXX uviedol, že na podanom návrhu na prerušenie konania už netrvajú.

Podľa § 243d ods.1, 2 zák.č. 233/1995 Z.z., exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead) vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu,4ead) a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Žalovaný podaním doručeným súdu dňa XX.X.XXXX žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť s poukazom na novelu Exekučného poriadku v § 243d Exekučného poriadku, podľa ktorej exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia podľa osobitného predpisu vydaného pred 1.1.2015, možno začať len do 3 mesiacov od účinnosti tohto zákona, t.j. do 31.3.2015. Po tejto lehote už nie je možné na vykonanie exekúcie poverenie udeliť a rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Na základe uvedeného preto odpadol predmet konania, pričom pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia.

V danom prípade sa súd nestotožňuje s argumentáciou žalovaného, ktorá je vyvrátená samostatným znením prechodného a záverečného ustanovenia O.s.p., konkrétne § 372w, z obsahu ktorého vyplýva, že spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, o ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1.1.2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdu príslušné prekonanie podľa doterajších právnych predpisov.

Okrem iného právo domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku vyplýva priamo zo zákona, a preto súd v uvedenom konaní neskúma splnenie podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu v zmysle ust. § 80c O.s.p., ale skúma iba splnenie podmienok na uvedené konanie podľa zákona č. 244/2002 Z.z.

Z predloženej argumentácie žalovaného vyplýva aj nelogický záver, podľa ktorého by zostalo zachované právo spotrebiteľa domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku, vydaného na základe neplatnej rozhodcovskej doložky za predpokladu, ak by dodávateľ návrh na vykonanie exekúcie podal do 31.3.2015, v opačnom prípade by právo spotrebiteľa domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku zaniklo a to napriek existencii neplatnej rozhodcovskej doložky.

Na pojednávaní konanom dňa XX.XX.XXXX súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozsudku s poukazom na ust. § 151 ods.1 O.s.p. Keďže žalobkyňa výšku trov konania nevyčísliila v lehote 3 pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia a okrem trov právneho zastúpenia zo spisu iné trovy nevyplývajú, súd s poukazom na ust. § 151 ods.2 O.s.p. nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania, a tak úspešnej žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,

- a) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- b) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- c) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- d) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- e) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.